

Како замишљате Брисел ако у њему нисте били а долазите из Србије? Вероватно као седиште паклене и џиновске ЕУ-машинерије, живо представљено кроз импозантан број претећи огромних, опасних зграда, и као обиље најсавременије и скоро савршене скаламерије у којој се губи и унутар које се растаче и последња клица људског лика. То је можда најбољи доказ колико смо дубоко и интензивно изложени медијској, политичкој и идеолошкој манипулацији која траје сада већ више од деценије. Јер ЕУ бајка увек је бивала причана и представљана тако да треба да буде нешто пожељно и слатко али и помало страховито у својој моћи. Симболе те моћи, и наоко савршене идеје, требало је да представљају баш те зграде-чудовишта, попут зграде Европске комисије, Европског парламента, Савета Европе, уз још неколицину сличних објеката. Зато просечног нормалног Србина може да ухвати само смех – и туга – када обиђе бриселски евророзниленд.

Живот Брисела се одвија у сасвим другачијим квартовима града, у центру града и његовом срцу, и у забаченим али важним улицицама, понајмање у овом „европском делу“ који као какав сурогат или никада срасли вештачки део тела пусто штрчи и нормалан свет га углавном заобилази. Староседеоци Брисела о њему са вама неће чак ни причати, сем ако у љутњи почну да се присећају да су на том месту евро-зграде биле лепе старе куће које су порушене како би се сместиле еврократе.

Границе еврократског Дизниленда

У стварности, реч је о неколико већих стаклених зграда које више личе на туристичко-рехабилитациони комплекс за људе са посебним потребама него на седиште евроимперије. Оне су смештене у делу који становници Брисела зову „европски део“ и не сматрају га центром Брисела. Тај део је мали, обухвата свега пар улица и објеката, и пешке се обиђе за петнаестак минута. Није много леп а још мање је импресиван и застрашујући. А понајмање од свега да се може рећи да из тих објеката избија снага европске моћи и силе, или снага европског уједињења. Ништа од свега тога. Из свега тога не зрачи ама баш ништа, ни у политичком ни у социјалном смислу (ни у архитектонском) и можда је то највеће изненађење од свега. Празан простор, и ни по

Брисел између евро-мита и белгијске стварности

Пише: Теодора Милановић
среда, 12 јануар 2011 18:41

чему претерано занимљив. Жамор, гужва, бизнисмени који јурцају наоколо, грозница, мување, трка? Ма какви. Евродизниленд делује чак полусабласно и полунапуштено. И што је најневероватније – сасвим је могуће замислити да га сутра или прекосутра не буде и да се ништа – чак ни у Бриселу – не поремети или много примети.

Раднике бриселског мини евродизниленда становници Брисела зову „еврократе“. Еврократе у Бриселу нису пожељна сорта, штавише, помало су гетоизирани због свог профила. Они имају својих пар ресторана у које одлазе (који су, разуме се, углавном одмах надомак те неколицине зграда у којима раде), своје кафиће и своје приватне журке и са њима се врло нерадо и врло ретко „мешају“ људи из Брисела, Белгијанци и други Европљани. Укратно, еврократе нису баш на некој цени ових дана, чак ни у Бриселу.

У ствари, живот Брисела се одвија у сасвим другачијим квартовима града, у центру града и његовом срцу, и у забаченим али важним улицицама, понајмање у овом „европском делу“ који као какав сурогат или никада срасли вештачки део тела пусто штрчи и нормалан свет га углавном заобилази. Староседеоци Брисела о њему са вама неће чак ни причати, сем ако у љутњи почну да се присећају да су на том месту евро-зграде биле лепе старе куће које су порушене како би се сместиле еврократе. Али онда ће брзо са осмехом приметити да је, срећом, то само случај на тих пар стотина метара. То није много утицало на срце, живот и околину града.

Брисел живи и постоји понајвише у тим, суштински европским деловима града, који му дају и карактер и атмосферу. Он је скроман, пристојан, тих и елегантан.

Зато су границе еврократског мини-дизниленда врло уочљиве. Оне су просторне, социјалне, политичке, културне и, врло вероватно, временске. Комплекс делује безидејно и прилично беживотно, испражњено од људи и садржаја. Чак ни еврократе

(упознали смо и њих) не одишу ентузијазмом у погледу својих занимања, и једино „везивно ткиво“ које већину њих држи на окупу и у тој апаратури је огроман новац који примају (није увек јасно за шта). А да, и једном месечно део европског циркуса у лику Европског парламента постаје путујући/летећи циркус: комплетна скаламерија, укључујући куварице и чистачице, сели се у Стразбур (а цела ова игранка кошта око 200 милиона евра на годишњем нивоу). У стварности, дакле, средиште евробајке не само да не делује јако бајковито и пожељно, него ни много стварно. Мета-стварност Европе, саздана на идеји о трансисторичности европске приче и њеној „вечности“, допринела је продужетку полухалуциногеног и упадљиво имагинарног карактера ове приче, али се самим тим одродила од стварног живота, без елана и могућности да у њему нађе своје упориште.

Као угрожена врста: Стари Брисел, имигранти и остали

Када сте видели сасвим мали и небитан део Брисела, тзв. „европски део“, време је да обиђете центар града, Стари Брисел, популарни студентско-омладински Иксел и незаобилазно делове попут све важнијег и цењенијег Сен Жил и делова Уклеа. Овде се махом проналази прелепа архитектура XIX века, булевари али и мале улице, испреплићу се култура и живот Бриселијанаца, који себе сматрају Европљанима баш зато што немају много везе са самим евродизнилендом. Од „планине уметности“ све до бриселског „недељно-преподневног бувљака“ и свежих градских пијаца, од специјалних кафића за

надалеко чувено бриселско пиво до оних за вино, од трга са најбољим светским продавницама и кућицама чоколада до панораме коју увек осветљава базилика „Светог срца“, град одише топлином, људскошћу и ненаметљивошћу. То је град у којем се сви стално љубе. Доживећете културни шок – сви се љубе са свима, жене и мушкарци, мушкарци и мушкарци, жене и жене, и то је начин обичног поздрава, чак и са потпуно непознатим људима које први пут видите у животу (Срби спрам њих делују као стерилни и хладни Немци, толико о миту о српској непосредности). Бриселијанци су љубазни и срдачни људи, дружељубиви, увек у покрету, али скоро никада у претераној журби.

Они се, међутим, као староседеоци и Европљани осећају све више као угрожена врста у

сопственом граду. После Париза, Брисел је град са највећом муслиманском популацијом у Европи. У шест општина града муслимани су скоро апсолутна већина. Имигранти су целе квартове прилагодили сопственом укусу и обичајима. У њима су чајџинице, специјалне продавнице и на улицама углавном мушкарци, док све жене носе мараме. Експанзија муслиманске популације видљива је и у самом центру града, у главним улицама за шопинг, у чувеној Зари, Есприју, Мангу и Мексу, права је провала „жена са марамама“ које бесомучно купују и полако превладавају и овим простором. Зато није чудо да Бриселијанци све више почињу да се питају да ли се налазе у Бриселу или у Мароку, Алжиру или Истамбулу. И то није нимало пријатан утисак. Када се томе природа чињеница да, иако имају углавном солидне социјалне програме, Белгијанци уопште не помажу сопствени наталитет (што рађање деце чини изузетно скупим и компликованим чак за жене са одличним радним местима), слика постаје тим тужнија. Живот је прилично скуп, ресторани и кафићи изузетно (тако да прича о томе да Београд има „европске цене“ опет не пије пуно воде), а сами Бриселијанци већином немају оне „европске стандарде живљења“ о којима сањамо и које ћемо ми имати чим, разуме се, Србија уђе у Европску унију.

На размеђи путева, на само нешто преко сат времена вожње возом до Париза, још ближе Амстердаму, а не предалеко ни од Лондона, ушушкан је тај и такав, противречан али и благ Брисел. Тачно је да нема много ни од париског шарма ни од амстедамског шмека ни од лондонске грандиозности. Тачно је, има много, много кише и облака и ниједну реку. Али зато Брисел има необичну атмосферу којом ниједан од ових градова не може да се дичи.

Брисел је углавном град француског, а онда и фламанског језика (енглески се не чује баш много). Док се у Фландрији, у градовима попут Брижа и Гента, говори скоро искључиво фламански (и у Валонији разуме се обратно), и врло озбиљно осећа и примећује дубинска нетрпељивост према „другој страни“, у Бриселу тај утисак није изузетно изражен, али није ни сасвим не приметан. Белгија се налази у озбиљној политичкој кризи, за коју није јасно како ће се завршити. Реч је дубоко подељеној земљи, а ствар се додатно компликује повећаним бројем и ширењем имиграната. Зато су Бриселијанци почели да се „померају“ и селе у друге делове града, попут Сен Жила, где чувају дух старе и аутентичне Европе, у којој нема ни досељеника са других континената ни еврократа. И заиста, Брисел живи и постоји понајвише у тим, суштински европским деловима града, који му дају и карактер и атмосферу. Он је скроман, пристојан, тих и елегантан. Тај Брисел не тражи ништа него да га се пусти да постоји у будућности, на начин на који је вековима постојао.

Скромна раскрсница путева – шетња у једном пријатном граду

Брисел између евро-мита и белгијске стварности

Пише: Теодора Милановић
среда, 12 јануар 2011 18:41

На размеђи путева, на само нешто преко сат времена вожње возом до Париза, још ближе Амстердаму, а не предалеко ни од Лондона, ушушкан је тај и такав, противречан али и благ Брисел. Тачно је да нема много ни од париског шарма ни од амстедамског шмека ни од лондонске грандиозности. Тачно је, има много, много кише и облака и ниједну реку. Али зато Брисел има необичну атмосферу којом ниједан од ових градова не може да се дичи. Она се налази на овој тремеђи, и садржана је у непретенциозности и миру, који, помешани са разиграним облацима шареног неба (бриселско небо никада не мирује и има чудну светлост), и осмесима срдачних Бриселијанаца, рађа један несвакидашњи квалитет. Они вас неће презриво гледати као Французи, нити надмено и са висине као Енглези, и то ће учинити да се осећате пријатно и скоро домаће на том месту. Брисел има становника отприлике колико и Београд, али је сам град распростра и удобно размештен на већој површини. Зато Брисел дише и у њему практично да је немогуће видети гужву, у пешачким деловима или у саобраћају. Пространост и лагано простирање – и мале и ниске куће, објекти и зграде – доприносе овом утиску једноставности и смирености, незахтевности и добродошлице. Све у свему, симпатичан европски град, али ни издалека не личи и не асоцира на седиште неке моћне ни садашње – а још мање будуће – империјалне силе.

Само се питам да ли су српске еврократе и домаћи еврофили заиста икада прошетали Бриселом.